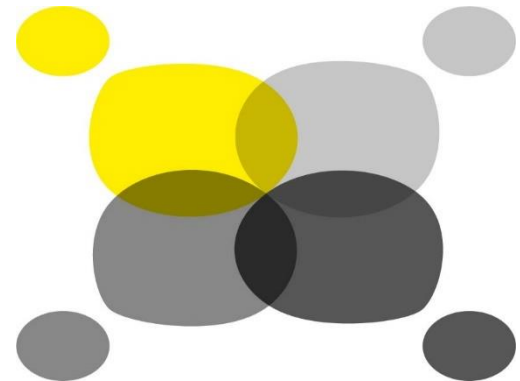

Commissie WVG

Ontwerp van decreet betreffende de organisatie van de eerstelijnszorg, de regionale zorgplatformen en de ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders

Dinsdag 12 maart 2019

Vlaams Parlement

Uitgagingen

Wijzigende zorgvraag

Vergrijzing,
verzilvering,
vergroening
en
verduunning

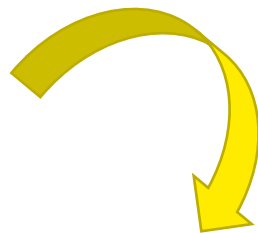
Van meer
diversiteit naar
super-
diversiteit

Armoede en
sociale
uitsluiting

Individualisme

Technologisch
e evoluties
Digitale ICT

Globalisering

Antwoorden in Vlaams beleid

- ▶ **Vlaamse sociale bescherming (VSB)**
- ▶ **Vlaams Instituut voor Kwaliteitszorg (VIKZ)**
- ▶ **Reorganisatie eerstelijnszorg**
- ▶ **Ouderenzorg**
- ▶ **Revalidatie**
- ▶ **Geestelijke gezondheidszorg**
- ▶ **Vlaams ziekenhuislandschap**

Vlaamse
overheid

WHO en geïntegreerde zorg

Conceptueel kader voor persoonsgerichte en geïntegreerde zorg

WHO Framework on integrated people-centred health services

Vlaamse
overheid

Momentum

- ▶ Regeerakkoord
- ▶ 6^e SHV
- ▶ Internationaal en nationale 'sense of urgency'

OVERHEVELEN

Vlaamse
overheid

Eerstelijnsconferentie 16 februari 2017

Voortraject:

- Participatief traject in 6 werkgroepen
 1. taakstelling en structuurintegratie;
 2. geografische afbakening van de zorgregio's;
 3. modellen voor integrale zorg;
 4. de patiënt/burger centraal;
 5. gegevensdeling en kwaliteit van zorg;
 6. innovatie en ondernemerschap in de zorg.
 - Wetenschappelijke reflectiekamer
 - Provinciale rondes
- => grote lijnen van de reorganisatie van de Vlaamse eerstelijnszorg

Vlaamse
overheid

Eerstelijnsdecreet: principes

- ▶ Ontwerpdecreet blijft zoveel mogelijk trouw aan de bepalingen in de beleidsvisietekst
- ▶ Kaderdecreet: principes en algemene bepalingen, concrete maatregelen en voorwaarden in uitvoeringsbesluiten
- ▶ Titel: de regionale zorgplatformen zijn toegevoegd in de titel om de continuïteit van de zorgverlening mee te nemen evenals de samenwerking met de gespecialiseerde zorg, voor onder andere, thema's zoals palliatie, dementie en geestelijke gezondheid.

Indeling van het decreet: verschillende hoofdstukken

1. Algemene bepalingen;
2. Werkingsprincipes voor een persoonsgerichte en geïntegreerde organisatie van de eerstelijnszorg;
3. Organisatie van de eerstelijnszorg voor een persoon met een zorg- en ondersteuningsvraag;
4. Ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders en de interdisciplinaire samenwerking in de praktijkvoering;
5. Zorgraden;
6. Regionale zorgplatformen;
7. Partnerorganisaties;
8. Organisaties met terreinwerking;
9. Projecten;
10. Gegevensverwerking;
- 11, 12 en 13. Verantwoording en toezicht, administratieve sancties, erkenningsprocedures;
14. Wijzigingsbepalingen
15. Slotbepalingen.

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

- ▶ Definities van belangrijkste begrippen (in afstemming met decreet Woonzorg, ontwerpdecreet Geestelijke Gezondheid, decreet VSB)

Hoofdstuk 2: Werkingsprincipes

- ▶ Integrale zorg en persoon met een zorg- en ondersteuningsvraag centraal
- ▶ Ondersteunen en versterken zelfzorgvermogen en informele zorg → subsidiariteitsprincipe
- ▶ Inzetten op verhogen zorggeletterdheid
- ▶ Geïntegreerde zorgorganisatie, met vrije keuze en de transparante en objectieve informatie aan de persoon
- ▶ Quadruple Aim:
 - Het optimaliseren van de kwaliteit van de eerstelijnszorg zoals de persoon met een zorg- en ondersteuningsnood die ervaart;
 - het verbeteren van de gezondheid en het welzijn van de bevolking met bijzondere aandacht voor toegankelijkheid en sociale rechtvaardigheid;
 - een meerwaarde creëren op het vlak van gezondheid en welbevinden voor de persoon met een zorg- en ondersteuningsnood met de ingezette middelen;
 - een kwaliteitsvolle en duurzame manier van werken voor de zorgaanbieder zelf.

Hoofdstuk 3: Organisatie van de eerstelijnszorg voor persoon met een zorg- en ondersteuningsvraag

- ▶ praktijkvoering rond en met de persoon met een zorg- en ondersteuningsvraag.
- ▶ Basis: (interdisciplinaire) samenwerking met samenwerkingsafspraken
- ▶ Bij complexe of langdurige zorg :
 - zorg- en ondersteuningsdoelen,
 - samenwerken in een **zorgteam** - Persoon met een zorg- en ondersteuningsvraag, alsook aanwezige mantelzorg, maken integraal deel uit van zorgteam.
 - een zorg- en ondersteuningsplan opgemaakt.
 - **Zorgcoördinatie** wordt als rol opgenomen:
 - × Bij voorkeur door de persoon met een zorg- en ondersteuningsvraag zelf;
 - × Indien niet mogelijk, door een zorgaanbieder van het zorgteam.
- ▶ De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen over zorgteam en zorgcoördinatie, alsook in financiering voorzien voor zorgcoördinatie

Hoofdstuk 3: vervolg

- ▶ Principe: het zorgteam tracht het zorg- en ondersteuningsplan zo optimaal mogelijk uit te voeren. Bij problemen werkt het zorgteam in eerste instantie zelf aan een oplossing.
- ▶ Pas als de oplossingen ontoereikend zijn en de problemen aanhouden of escaleren, kan het zorgteam beroep doen op ondersteuning van een zorgaanbieder die **casemanagement** aanbiedt.
- ▶ De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen over het inzetten van casemanagement, alsook in financiering voorzien.

Hoofdstuk 4: Ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders en de interdisciplinaire samenwerking in de praktijkvoering

- ▶ Ruimte laten aan de Vlaamse Regering om financiële ondersteuning te bieden aan de professionele activiteiten van eerstelijnszorgaanbieders en hen toe te laten deze activiteiten op een interdisciplinaire wijze uit te voeren.
- ▶ Voorbeeld van maatregel: Impulsfonds

Hoofdstuk 5: Zorggraden

- ▶ Zorggraden erkennen en subsidiëren
- ▶ Een zorgraad is een rechtspersoon die binnen zijn werkgebied werkt aan de organisatie van de eerstelijnszorg en de ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders.
- ▶ Rechtspersoon: vzw
- ▶ Opdrachten, samenstelling en werkgebied kunnen door de Vlaamse Regering nader bepaald worden.

Opdrachten zorggraden

- ▶ de organisatie en het aanbod van kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning afstemmen op de zorg- en ondersteuningsvragen, zoals vastgesteld op bevolkingsniveau binnen het werkgebied van de zorgraad, in samenspraak met:
 - a) de verenigingen van personen met een zorg- en ondersteuningsvraag en met de verenigingen van mantelzorgers en de verenigingen van vrijwilligers;
 - b) de eerstelijnszorgaanbieders;
 - c) de personen, diensten of organisaties met een gespecialiseerd zorgaanbod;
 - d) de lokale besturen.

Zo gewenst doelgroepspecifiek of wijkgericht te werk gaan;

- ▶ een lokaal sociaal beleid ondersteunen;
- ▶ beroepsgroepspecifieke verenigingen ondersteunen

Opdrachten zorggraden (vervolg)

- ▶ eerstelijnszorgaanbieders ondersteunen:
 - a) bij de organisatie van kwaliteitsvolle en geïntegreerde zorg en ondersteuning van de personen met een zorg- en ondersteuningsvraag, zoals vermeld in hoofdstuk 3, en met inbegrip van digitale gegevensdeling en het klachtenbeleid bij de interdisciplinaire en multidisciplinaire samenwerking bij het aanbieden van die zorg;
 - b) bij de aanlevering van gegevens voor de sociale kaart;
- ▶ meewerken aan de uitvoering van Vlaamse gezondheidsdoelstellingen en evt andere doelstellingen voor het werkgebied voorstellen

Samenstelling

► Een zorgraad is pluralistisch en divers samengesteld en bestaat minstens uit de afgevaardigden van:

- 1° de lokale besturen;
- 2° de eerstelijnszorgaanbieders van verschillende disciplines, de woonzorgcentra, diensten voor gezinszorg, diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen, centra algemeen welzijnswerk;
- 3° de verenigingen van personen met een zorg- en ondersteuningsvraag;
- 4° de erkende verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers.

► deelname van afgevaardigden van de lokale besturen uit het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad = facultatief. Ze worden uitgenodigd om via afgevaardigden deel te nemen aan de vergaderingen van de zorgraad.

Werkgebied: eerstelijnszone

- ▶ Bij het bepalen van de eerstelijnszones neemt de Vlaamse Regering de volgende voorwaarden in acht:
 - 1° de eerstelijnszones overlappen elkaar niet;
 - 2° de eerstelijnszones bestrijken het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
 - 3° een gemeente kan maar deel uitmaken van één eerstelijnszone, met uitzondering van de gemeenten Antwerpen en Gent;
 - 4° een eerstelijnszone omvat minimaal 70.000 inwoners.

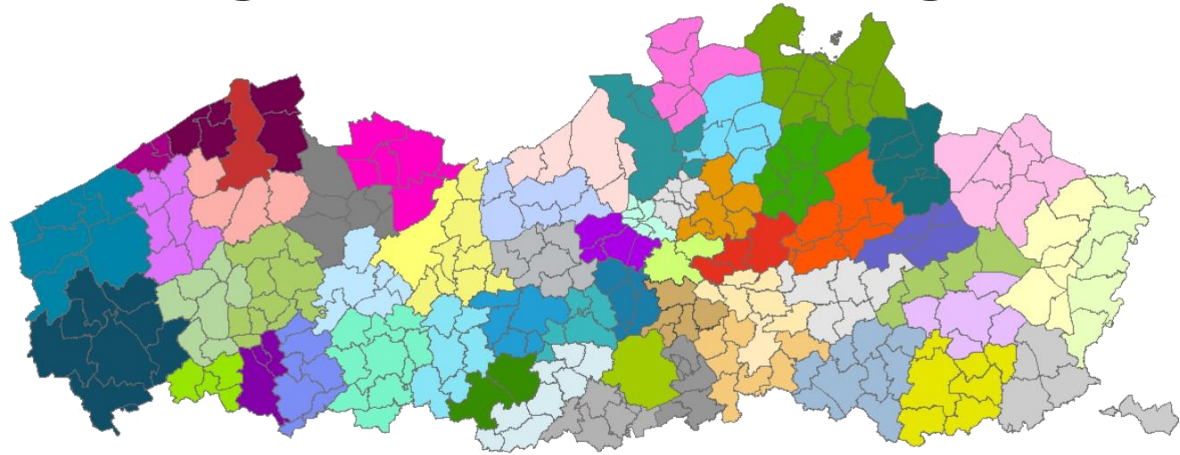
Eerstelijnszones stand van zaken

- Oproep volgens criteria beschreven in decreet juli 2017 →
Indiening voorstellen december 2017
- 49 zones goedgekeurd maart 2018
- Tijd om nieuw dossier in te dienen tot mei 2018
- Eind juni : goedkeuring VR van 60 eerstelijnszones
- ondersteuning:
 - Transitiecoaches
 - SEL/LMN medewerkers
 - werkingsmiddelen (12.000 euro)
 - pionierswerk door Flanders Synergy en de eerstelijnszones in Zuid-Oost-Limburg en Dender sinds mei 2017

Meer info: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/eerstelijnszones-in-vlaanderen>

De 60 eerstelijnszones sinds juli 2018

Verder:

- Richtlijnen vorming voorlopige Zorgraden
- Uitvoeringsbesluit Zorgraden (bij nieuwe decreet) in voorbereiding
- Erkenningsdossier indienen eind 2019

Hoofdstuk 6: Regionale zorgplatformen

- ▶ Regionale zorgplatformen erkennen en subsidiëren
- ▶ Een regionaal zorgplatform is een rechtspersoon die binnen haar werkgebied werkt aan de onderlinge afstemming tussen en ondersteuning van de leden van het regionaal zorgplatform.
- ▶ Rechtspersoon: vzw
- ▶ Opdrachten, samenstelling en werkgebied kunnen door de Vlaamse Regering nader bepaald worden

Opdrachten regionale zorgplatformen

- ▶ het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin adviseren over de afstemming van het aanbod aan zorg en ondersteuning op de behoeften van de bevolking binnen zijn werkgebied;
- ▶ de zorg en ondersteuning op elkaar afstemmen, zodat de zorgcontinuïteit voor de persoon met een zorg- en ondersteuningsvraag kan gegarandeerd worden;
- ▶ problemen, drempels of knelpunten behandelen die niet door de zorgraden binnen hun werkgebied opgelost kunnen worden.

Samenstelling: volgende organisaties zijn minstens lid

- ▶ de Logo's, vermeld in artikel 2, 19°, van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid;
- ▶ de palliatieve netwerken en samenwerkingsverbanden voor palliatieve zorg;
- ▶ de erkende regionale expertisecentra dementie;
- ▶ de geestelijke gezondheidsnetwerken;
- ▶ de zorgraden binnen het werkgebied van het regionaal zorgplatform;
- ▶ de verenigingen van personen met een zorg- en ondersteuningsvraag en van erkende verenigingen van mantelzorgers en gebruikers.

Ziekenhuizen en ziekenhuissamenwerkingsverbanden kunnen participeren aan de regionale zorgplatformen zonder dat zij evenwel lid moeten worden en zonder de bijhorende verplichtingen gekoppeld aan de regionale zorgplatformen.

Werkgebied = regionale zorgzone

- ▶ Voorwaarden bij het bepalen van de regionale zorgzones:
 - 1° de regionale zorgzones bestrijken het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
 - 2° een regionale zorgzone omvat minstens twee eerstelijnszones, met uitzondering van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, kan bestaan uit één eerstelijnszone;
 - 3° een regionale zorgzone bestrijkt een aaneensluitend grondgebied, met uitzondering van de gemeenten Voeren en Baarle-Hertog, dat minimaal 300.000 inwoners omvat;
 - 4° het werkgebied van de logo's, de palliatieve netwerken en samenwerkingsverbanden voor palliatieve zorg, de erkende regionale expertisecentra dementie, de geestelijke gezondheidsnetwerken en de regionale zorgzones zijn maximaal op elkaar afgestemd.

Hoofdstuk 7: Partnerorganisaties

- ▶ De Vlaamse Regering toelaten om organisaties te erkennen en subsidiëren als partnerorganisatie en hun werkgebied te bepalen. Nadere regels bepalen rond erkenning en subsidie. Rechtsvorm: vzw
- ▶ Voorbeeld met erkenning: toekomstige Vlaams Instituut Eerste Lijn, Vlaams Patiëntenplatform
- ▶ ook de mogelijkheid om, al dan niet via een oproep, een beheersovereenkomst te sluiten = beperkt in tijd (min. 3j; max. 5j; met mogelijkheid tot eenmalige verlenging).
- ▶ Voorbeeld beheersovereenkomst: Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen

Oprichting Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn (VIVEL)

- ▶ Akkoord mbt inhoud strategische opdrachten, prioriteiten en governance, begin juli 2018 met alle betrokken actoren
- ▶ Bekrachtigd op VR 14/9/18
- ▶ Uitwerking in statuten, samenstelling AV en RvB
- ▶ Erkend onder het eerstelijnsdecreet van 2004, BVR definitief goedgekeurd op VR 1/3/19
- ▶ Nu oproep voor erkenning als partnerorganisatie

Krachtlijnen VIVEL

- ▶ Op een gelijkwaardige wijze beheerd door alle actoren: welzijn, zorg, lokale besturen, academische wereld, mantelzorg- en patiëntenverenigingen
 - Gelijkwaardige vertegenwoordiging op niveau AV en RvB
 - Onafhankelijk voorzitterschap

- ▶ Betrokkenheid van bredere veld via periodieke bijeenkomsten
 - 'strategisch comité' (= inkanteling + verbreding van samenwerkingsplatform eerstelijnsgezondheidszorg)
 - Platform van eerstelijnszones/regionale zorgzones

Krachtlijnen VIVEL

- ▶ Kleine, flexibele netwerkorganisatie:
 - Kleine equipe
 - Samenwerking creëren met de diverse actoren aanwezig op het terrein
 - Werkgroepen = basis van VIVEL
- ▶ Vlaams Expertisepunt mantelzorg en eenlijn.be gaan op in VIVEL

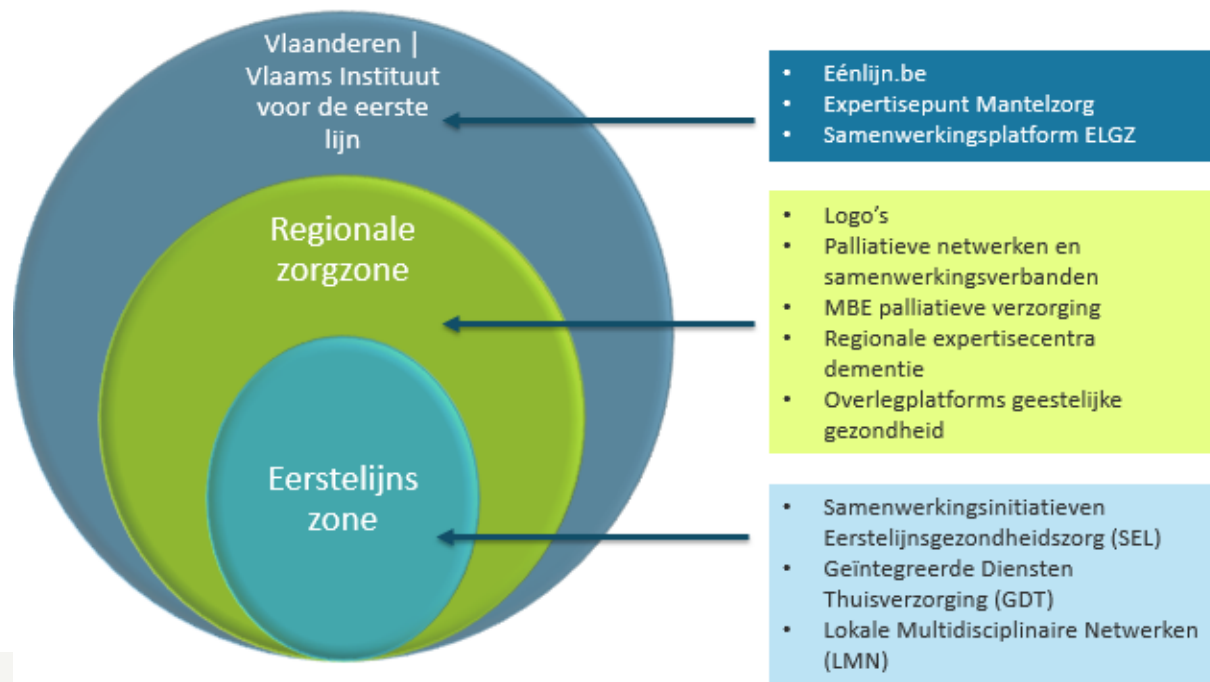

6 hoofdopdrachten VIVEL

- ▶ Het ontsluiten en samenbrengen van informatie en data en die op een actieve manier ter beschikking stellen aan alle actoren in de eerste lijn
- ▶ Ontwikkelen van evidence based strategieën, methodieken en implementatietools voor de ondersteuning (van de organisatie) van de eerstelijnszorg
- ▶ Advisering, coaching, vorming en sensibilisering
- ▶ Stimuleren van innovatie
- ▶ Creëren en opvolgen van toegankelijkheid en kwaliteit van de eerstelijnszorg in Vlaanderen
- ▶ Advisering van de Vlaamse overheid

Rationalisatie van structuren

Hoofdstuk 8: Organisaties met terreinwerking

- ▶ De Vlaamse Regering kan organisaties erkennen en subsidiëren als organisatie met terreinwerking en hun werkgebied te bepalen. Nadere regels bepalen rond erkenning en subsidie. Rechtsvorm: vzw
- ▶ Organisaties met terreinwerking kunnen beroep doen op aanbod partnerorganisaties
- ▶ Voorbeeld met erkenning: huisartsenkringen

Hoofdstuk 9: Projecten

- ▶ De Vlaamse Regering kan subsidie toekennen aan projecten met een tijdelijk en vernieuwend karakter met betrekking tot de eerstelijnszorg.

Hoofdstuk 10: Gegevensverwerking

- ▶ Volgende persoonsgegevens, inclusief gezondheidsgegevens, worden verwerkt:
 - 1° persoonsgegevens voor de identificatie van de persoon
 - 2° de relevante gegevens over de gezondheid van de persoon
 - 3° de gegevens over de te verlenen zorg en ondersteuning;
 - 4° de persoonsgegevens voor de identificatie van de zorgaanbieders, die bij de zorg en ondersteuning betrokken zijn;
 - 5° de persoonsgegevens die verband houden met de sociale situatie of de welzijnscontext van de persoon

- ▶ De Vlaamse Regering kan, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, de lijst van persoonsgegevens, inclusief de gegevens over gezondheid, nader preciseren.

Gegevensverwerking (vervolg)

- ▶ De gegevens worden verwerkt om over de nodige informatie te beschikken zodat:
 - de zorg en ondersteuning door de verschillende zorgaanbieders op elkaar kan worden afgestemd,
 - Rekening wordt gehouden met de evoluerende zorg- en ondersteuningsdoelen
 - De zorg en ondersteuning kan worden opgevolgd en bijgestuurd
- ▶ Iedere zorgaanbieder is verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevens die hij in het zorg- en ondersteuningsplan opneemt.
- ▶ In het zorgteam wordt één lid aangeduid die ten aanzien van de persoon optreedt als contactpersoon mbt gegevensverwerking
- ▶ Het zorg- en ondersteuningsplan wordt bewaard gedurende dertig jaar vanaf de laatste aanpassing

Hoofdstuk 11, 12, 13: Verantwoording en toezicht, administratieve sancties, erkenningsprocedures

- ▶ Bepalingen gebaseerd op Toezichtsdecreet
- ▶ Bepalingen rond administratieve sancties
- ▶ Bepalingen rond erkenningsprocedure

Hoofdstuk 14 en 15: Wijzigings- en slotbepalingen

- ▶ De Vlaamse Regering regelt de opheffing van elke bepaling van het huidige eerstelijnsdecreet.
- ▶ Zorgen voor continuïteit van de werking van betreffende organisaties, in afwachting van uitvoering van artikelen nieuw eerstelijnsdecreet.
- ▶ De Vlaamse Regering bepaalt voor elke bepaling in nieuwe decreet de datum van inwerkingtreding.

